

SALA L'HORTA. CAMPANYA ESCOLAR 2021-2022

CREMALLERA, DE SÒNIA ALEJO

PROPOSTA PEDAGÒGICA: VICENT ALEIXANDRE

LLUCH

ORGANITZEM-NOS UN POC

1. Engegum la maquinària...
2. Creació i representació: qui ha pensat i muntat tot açò?
3. Per què una cremallera? Què se'ns vol mostrar?
4. Primera fase: escalfem per a evitar lesions
Activitat 1. I què faig jo amb açò?
Activitat 2. Profe: per a què volem una tenda de campanya a classe?
Activitat 3. És important llegir bé una imatge
Activitat 4. Contrastar versions: imaginació i realitat
5. Segona fase: a disfrutar de l'espectacle sense més
6. Tercera fase: som o no som creatius amb el que sabem?
Activitat 1. Vinga, va, solteu-ho ja: com ha anat?
Activitat 2. Les coses es poden dir de moltes maneres
Activitat 3. A tu també et recordava Hala a....? El món dels referents
Activitat 4. Posem-nos creatius!!!
Activitat 5. Donem un pas més enllà: prediccions de futur
7. Reflexions finals, però sempre amb punts suspensius

1. ENGEGUEM LA MAQUINÀRIA...

Hi ha diversos factors que ens poden ajudar a trobar la felicitat i la plenitud al llarg de les nostres vides. Evidentment, cadascú tindrà una escala de valors concreta, però creiem que totes i tots coincidirem que un pilar fonamental n'és la llibertat. Ser capaços de triar allò que volem fer i poder posar-ho en pràctica, expressar obertament les nostres creences i pensaments, comportar-nos i actuar sense que ningú ens col·loque una mordassa o ens prive de mostrar-nos com som.

En aquest sentit, la cultura en tots els seus vessants i perspectives és una de les ferramentes que més ens poden ajudar a arribar a eixa meta. Observar, pensar,

reflexionar, sentir... són processos necessaris per obtenir un material essencial per fixar uns ciments sòlids a nivell personal. Al si d'ells el fet teatral constitueix una peça fonamental atés que veure des d'una altra òptica diferent a la nostra unes circumstàncies vitals tant properes com alienes ens ajuda alhora a comprendre-les i comprendre'ns.

La proposta teatral de *Cremallera* tracta de combinar tots aquests ingredients amb la voluntat de mostrar i sensibilitzar les receptores i els receptors cap a un tema actual i que tenim més prop del que pensem: la vida als camps de refugiats. Per a ajudar-vos un poc en el camí, us oferim aquesta guia que teniu entre les mans com a full de ruta a seguir. De la mateixa manera que quan encetem un viatge en cotxe a un lloc més o menys conegut engeguem el navegador perquè ens conduïska però no sempre li som obedients al cent per cent, també ací sou lliures de fer el mateix, faltaria menys!!!

D'entrada, el nostre objectiu és plantejar-vos una sèrie d'activitats adreçades a alumnat entre huit i dotze anys prèvies i posteriors a l'assistència a la representació teatral. No els en marcarem cap per fer durant la realització de l'espectacle ja que en eixe moment volem que siguen totalment lliures per observar, sentir, disfrutar i viure l'experiència. Al remat, es tracta de dotar-los de dades perquè siguen capaços de comptar amb unes nocions bàsiques inicials que els faciliten el procés de comprensió sense lligar les ales de la seua llibertat i reflexionar-ne després col·lectivament. Ens posem en marxa?

2. CREACIÓ I REPRESENTACIÓ: QUI HA PENSAT I MUNTAT TOT AÇÒ?

La ment creadora que ha escrit *Cremallera* és Sònia Alejo (Almassora 1972). Actriu, directora, dramaturga i dissenyadora de vestuari teatral, estem al davant d'una professional apassionada d'aquest món al qual es vincula amb tan sols setze anys. Ben prompte els seus passos s'uneixen als de Visitants Cia Teatre, una companyia de teatre vila-realença de carrer professional nascuda el 1989. A més a més, assisteix a tallers de la mà d'autors com ara José Sanchis Sinisterra, Roberto García o Sergi Belbel, arran dels quals s'endinsa en el món de l'escriptura. És així com es concep el seu paper al capdavant de La Medusa, projecte de creació contemporània nascut l'any 2010 on s'hi fan presents creacions pròpies i en col·laboració amb altres companyies.

Guardonada amb el Premi de Teatre Infantil Escalante 2018 i publicada per l'editorial Bromera a la seua col·lecció "Micalet Teatre" el 2020, *Cremallera* és la

primera incursió d'Alejo al món del teatre infantil i adolescent després d'una premiada trajectòria com a dramaturga amb obres com ara *Cendra* (2009) o *La vida inventada de Godofredo Villa* (2017). Amb aquesta representació teatral, dirigida conjuntament amb Xavier Puchades, trobareu un projecte que busca aconseguir la complicitat i desvetllar les emocions i els sentiments. Igual que l'aigua en moviment és vida i estancada acaba corrompent-se, en definitiva, es tracta ací i ara d'encendre la nostra consciència i posar-la a rodar. Val la pena, us ho assegurem.

3. PER QUÈ UNA CREMALLERA? QUÈ SE'NS VOL MOSTRAR?

Baix la quasi omnipresent foscor de la nit, i emparades per una tenda de campanya, trobem Sara, Lina i Hala - tres xiquetes de dèsset, dotze i deu anys, conduïdes pels diferents conflictes armats que es donen al seus països d'origen a un camp de refugiats a Calais, el nord de França. Allí hauran de sobreviure a unes circumstàncies adverses i molt complicades on les prohibicions són la norma bàsica per a l'existència.

Al llarg d'aquesta breu però intensa història, confluiran tres experiències vitals amb un passat que les individualitza, un present que les unifica i un futur incert que previsiblement les separe. No obstant això, durant aquest lapse de temps compartiran confidències i reflexions que les ajudaran a sobreviure i a esdevenir més fortes. Entre elles es crearà una màgia especial i una unió tan forta i indestruïble com la de les dents de la cremallera de la tenda que les aixopluga.

A més a més, podreu observar de la mà de Lina i el seu fantàstic drap de contar històries, com no s'ha de menystenir el paper de la imaginació en aquestes complicades circumstàncies per alliberar-se de les pors. En definitiva, assistireu de primera mà a la mostració d'uns itineraris personals de gran intensitat però no presentats amb cruïda o violència explícites, sinó construïts a partir de la suggestió, la simbologia i la poètica.

4. PRIMERA FASE: ESCALFEM PER A EVITAR LESIONS

Creiem que una de les coses que potser incita més la curiositat dels receptors és el fet de començar un viatge sense tindre'n clar el destí; de fet, tots disfrutem i ens animem quan algú ens diu que ha de mostrar-nos una cosa o transmetre'ns una notícia

però es fa l'interessant i ens dosifica la informació. No us heu posat mai nervioses i nerviosos en eixes situacions? Vinga va, no dissimileu!!!

Doncs anem a aprofitar aquesta circumstància per a anar preparant l'anada al teatre sempre jugant, evidentment, que com a docents nosaltres sí que tenim les pistes necessàries a partir de l'argument d'aquesta guia i que comptem amb la facilitat de poder accedir al text mitjançant l'edició impresa de *Cremallera* a Bromera. És important que no els digueu res de la propera eixida que fareu al teatre fins arribar a la tercera activitat. Guardeu el secret. Ssssst....

Activitat 1. I què faig jo amb açò?

Ens plantem un dia a l'aula amb un bon grapat de cremalleres soltes de diferents mides. Les deixarem damunt les taules, lliurarem una cartolina blanca i demanarem a l'alumnat que traga l'estoig. La consigna de treball bàsica serà informar-los que tenen uns deu o quinze minuts per fer amb elles el que vulguen: obrir-les, tancar-les, pintar-les, retallar-les, pegar-les al paper i incloure-les com a part d'una peça de roba en un dibuix, etc.

Cadascú podrà fer el que vulga, però al final del temps tothom haurà d'haver anotat a un full tres idees que li hagen vingut a la ment a partir d'aquelles accions que haja realitzat. Estem parlant, senzillament, de paraules soltes (adjectius, verbs, substantius, etc.) o oracions i/o expressions més o menys lligades si així ho consideren. Després d'aquesta part més o menys creativa i personal, i sempre guardant la distància personal, els proposarem que comenten allò que han fet amb els companys i les companyes que tinguen just davant, darrere i als costats per veure'n possibles punts coincidents.

Finalment, gestionarem la posada en comú de totes i cadascuna de les aportacions plantejades a la pissarra, i tractarem d'orientar les seues aportacions en el sentit simbòlic que vol transmetre la cremallera al text: unió, treball en equip, lloc tancat, protecció, etc. Després d'aquest xicotet debat col·laboratiu finalitzarem aquesta primera activitat anotant els resultats a una espècie de document que ens valga com a acta de la sessió. Segur que voldran saber per a què ha servit allò, i vosaltres simplement els direu que siguen pacients.

Activitat 2. Profe: per a què volem una tenda de campanya a classe?

Anem a per la segona sorpresa! Sona el timbre. El vostre alumnat entra a l'aula i veu, imaginem que un poc descol·locat, que esteu al costat de la porta amb una tenda de

campanya automàtica de mida mitjana tirant a menuda. La llanceu a terra i ja sabeu que en un parell de segons ella mateixa es desplegarà i estarà muntada sense més ni més. Potser algú s'emocione pensant que marxeu d'excursió a la natura, encara que allò més normal és que remuguen i es queixen dient-vos que per què continueu fent coses estranyes. Paciència!!!

Una volta la tenda ja estiga enllestida, incidireu en mostrar-los la cremallera que té a la part davantera perquè comencen a relacionar aquesta activitat amb l'anterior tenint en compte els significats i les connotacions que li havíeu atorgat. Demaneu tres voluntàries i/o voluntaris i que hi entren. Mentrestant des de fora preneu un cronòmetre i els indiqueu, sense obrir en cap moment, que han de passar allí dins deu minuts. Feu-los saber que si són escoltades o escoltats per la resta que està fora, els afegireu un parell de minuts més cada vegada com a penalització.

Compte! No es tracta de traumatitzar ningú, sinó de conscienciar-los sobre la complicació d'haver d'estar sense llibertat de moviment o d'expressió durant un temps i més si incomplir aquelles indicacions suposa un càstig. Quan puguen eixir, just abans de despassar la cremallera, els fareu escoltar uns sorolls enregistrats sorprenents o desconcertants, o crits de la resta demanant-los que no isquen per a salvar-se a fi que busquen mantindre-s'hi dins per protegir-se'n. D'aquesta manera, al final de tota l'experiència serà bo que us junteu i comenteu com la tenda, i la seua cremallera tancada, segurament els i les haurà causat un doble sentiment tant de protecció i unió davant del perill com d'ofegament i privació. I tot açò per què.....?

Activitat 3. És important llegir bé una imatge

Arribats a aquest punt, ja podeu explicar al vostre alumnat que en breu anireu a veure una representació del Teatre Escalante que porta com a títol *Cremallera* i l'acció de la qual gira al voltant d'una tenda de campanya. Tot seguit, tindreu preparats en cavallets de dibuix dos passepartout coberts amb teles de colors que reflectiran: un, el cartell de la representació teatral dissenyat per Femmella i, l'altre, la portada de l'edició escrita de Bromera realitzada per Miguel Ángel Giner Bou. Els descobrireu i us preparareu perquè les xiquetes i els xiquets bastisquen hipòtesis sobre la història concebuda per Sònia Alejo. Prenent com a base aquests dos elements paratextuals, l'alumnat haurà de llegir les imatges destriant tots aquells elements que s'hi facen presents.

Amb la vostra ajuda, progressivament, parareu atenció tant a les figures com als objectes que les acompanyen i els colors d'alguns d'aquests. En finalitzar l'activitat, hauréu aconseguit arribar a la conclusió que al text teatral: hi apareixen fonamentalment xiquetes, una de les quals té una llarga trena, i una sinistra ombra negra; la mar hi té a veure perquè apareix un fràgil vaixell de papiroflèxia sobre un fons blau clar; hi ha una cremallera sobre un fons marró que pot ser el de la tela de la tenda de campanya; i que la nit juga un rol important ja que a la part superior esquerra l'element metàl·lic que dóna títol al text s'obri deixant pas a la imatge d'un cel nocturn ple d'estrelles.

Una volta hem plantejat totes aquestes idees els proposarem que en grups reduïts prenguen un full i anoten breument en què pensen que consistirà la història. No volem que es calfen massa el cap, sinó que senzillament escriguen una breu sinopsi d'unes set o huit línies, no cal més. No demanem massa, no???

Activitat 4. Contrastar versions: imaginació i realitat

Asseguts a l'aula formant un cercle ample al terra, farem que cadascú vaja llegint en veu alta allò que durà preparat i vosaltres anireu prenent nota a la pissarra recopilant les idees que es generen a partir de les diferents propostes. Una volta exposades, les comentareu entre totes i tots valorant punts en comú, propostes originals, etc. No sabem amb certesa quines històries es plantejaran, però suposem que no encertaran en la diana ni s'hi aproximaran massa atés que el tema dels camps de refugiats potser els agafe desprevinguts. Ara bé, heu d'estar preparats per a qualsevol cosa! Ja sabeu que la imaginació no té límits i menys en eixes edats!

En eixe moment, canviarem la imaginació per la realitat literària i els prestarem a cadascú del fons de la biblioteca d'aula o de l'escolar un exemplar del text de Bromera en què es basa la representació a què assistiran. Per mantindre un cert ordre lògic, i fixar unes bones bases, en llegirem en veu alta dos dels epígrafs de la introducció: "L'obra" i "A la recerca d'un lloc segur". D'aquesta manera, tindrem clares les línies bàsiques de la història i plantejarem obertament la temàtica tractada. És un bon moment per refrescar la ment i recordar aquelles sensacions i idees extretes de les activitats anteriors: la por, la confusió, la unió, la recerca de protecció, etc. Amb aquesta base us llançareu a la lectura dramatitzada de l'obra intercanviant els personatges d'acord amb tantes divisions lògiques com decidiu fer per facilitar que totes i tots hi participen activament i s'hi involucren en el projecte comú de classe.

Importantíssim!!! Cloeu l'activitat deixant que expressen obertament allò que els ha paregut i demaneu-los que escriguen en un xicotet tros de paper tres paraules: el color, l'olor i el sentiment que els ha suggerit *Cremallera*. Podríem preveure la negror, un intens tuf a fem i sofriment, però... Poseu-ho en comú i intenteu crear de forma conjunta un lema per a l'obra amb una única oració. Vosaltres compteu amb una pista extra a aquesta guia que ja us ve donada: "El compromís de l'amistat".

Potser aquesta activitat us vinga un poc ajustada al temps de què disposeu o simplement no creieu que hagen de ser capaces i capaços de tindre tant de temps fixada l'atenció. Cap problema. Dividiu la lectura en dues sessions: escenes 1 a 4, un dia, escenes 5 i 6 l'altre. Però no oblideu evitar que s'enduguen el llibre a casa per tindre'ls captivats per a la segona part. Que tramposes i tramposos som.... O vist d'una altra manera: que bé ens movem en el món del màrqueting!

5. SEGONA FASE: A DISFRUTAR DE L'ESPECTACLE SENSE MÉS

L'alumnat posseeix tota la informació prèvia necessària perquè la representació no els agafe desprevingudes i desprevinguts. Ara és el moment d'anar a veure l'obra i el primer que cal tindre present és que ningú ha d'examinar ningú de res quan es tanque el teló i es retorne a l'aula. Així doncs, deixem-los clar que l'única cosa obligatòria en aquest moment passa per comportar-se responsablement (no moure's, guardar silenci, etc.) i imaginar-se que es troben soles i sols davant allò que es mostra a l'escenari com uns observadors privilegiats assistint a la vida d'altres persones.

Per tant, oblidem-nos ací de dur res que no siga la nostra millor disposició a capbussar-nos en la història, captar i comprendre les emocions i els sentiments de Sara, Lina i Hala, i amerar-nos de la màgia de la situació. Evidentment, treballareu amb les xiquetes i els xiquets *a posteriori*, però no necessitaran, ni tampoc vosaltres, haver estat pendents de prendre anotacions o omplir fitxes a mesura que vegeu l'espectacle per realitzar-les. Ensenyeu-los a disfrutar de l'art per ell mateix. És un bon projecte de cara al seu futur personal, no?

6. TERCERA FASE: SOM O NO SOM CREATIUS AMB EL QUE SABEM?

Obrim ara el torn de les activitats encaminades a valorar l'espectacle a què han assistit tant visualment com des del punt de vista de l'adaptació i la manera en què el text s'ha traslladat a l'escenari. Atés que n'heu realitzat la lectura prèviament i totes les

pràctiques aplicades han ajudat a crear-vos una sèrie de sensacions i sentiments, arriba el moment primer de contrastar-les i, posteriorment, de traure-li un poc més de suc a alguns dels elements que hi apareixen.

Activitat 1. Vinga, va, solteu-ho ja: com ha anat?

Sí o sí, una de les primeres activitats que heu de proposar és la d'establir les bases per a una valoració crítica de l'espectacle. Demaneu-los que exposen oralment què els ha paregut la representació en conjunt amb indicacions del tipus: havíeu imaginat Sara, Lina i Hala així?, heu trobat moltes coses canviades respecte de la lectura que férem?, hi haguéreu afegit o evitat algun aspecte per comprendre-ho tot millor?, etc.

La idea inicial és que junteu totes aquelles aportacions i els doneu forma de carta per adreçar-la tant a la creadora del text com a la companyia de teatre. Seria genial si poguéreu contactar amb Bromera per si hi ha l'opció d'organitzar una visita de l'autora al centre en relació al Pla de Foment Lector, però si no és factible, no estaria malament fer-los arribar les vostres reflexions sempre des de l'exposició i l'argumentació. Ei, però recordeu que sou les ames i els amos –bé, el vostre alumnat, i podeu optar també per enregistrar àudios, tractar de muntar una teleconferència... Elles i ells manen, vosaltres guieu i aconselleu.

Activitat 2. Les coses es poden dir de moltes maneres

Reprenent la pràctica de presentar-se a l'aula carregats amb algun objecte per treballar el text, ara ho fareu amb una madeixa d'espert. Òbviament, no es generarà la mateixa incertesa de les primeres vegades en què apareguéreu amb les cremalleres o la tenda ja que us veuran vindre de seguida. Tanmateix, per si hi ha algun despistat o despistada indiqueu abans que res a la resta aquella consigna: “Endevina, endevinalla, si la saps, calla” per donar-los temps a pensar un poc i plantegeu-los la pregunta: quin sentit creieu que té açò ací i ara?, però sempre deixant clar que allò no és cap qüestió d'examen, ni de lluny, sinó una manera de continuar el diàleg i la reflexió.

Açò us donarà peu a recuperar no sols una part de la història, sinó a centrar el treball en la importància que Alejo li atorga a la poèticitat del llenguatge. Es tracta de conduir l'alumnat a reflexionar sobre les diferents maneres amb què comptem les persones per transmetre idees sense necessitat de ser explícits i directes. A més, també facilita explicar-los de forma pràctica diferents perspectives del llenguatge i la capacitat de crear bellesa jugant amb els sentits.

Després de fer una posada en comú sobre algunes de les imatges poètiques presents a l'obra com ara la madeixa, el color negre de la silueta que transporta Hala en braços o l'aparició dels estels dins de casa com a conseqüència dels bombardejos, elles i ells passaran a la pràctica creativa desenvolupant la seua competència plàstica i visual. Com?

En primer lloc, repreneu els fulls de la quarta activitat del primer bloc on havien de dir un olor, un color i un sentiment associats al text. A partir d'aquesta informació, i tenint en compte l'espectacle que han vist, hauran de construir imatges on plasmen les sensacions a què han arribat amb el treball realitzat fins ací i que pensen que simbolitzen *Cremallera*: opressió, lluita, supervivència, amistat... Les tècniques poden ser molt diverses (collage, cal·ligrama, etc.), tanmateix allò fonamental és que siguin lliures per expressar-se. Finalment, muntareu una xicoteta exposició i les autores i els autors explicaran les seues produccions.

Activitat 3. A tu també et recordava Hala a....? El món dels referents

A aquestes altures del treball, no seria estrany que algú haguera soltat un comentari com el següent: “Ui, quan va aparèixer la trena de Hala vaig pensar: mira, Rapunzel!”. Vosaltres, que ja hem vist que sou pacients però un poquet roïnes i roïns, els haureu donat llargues i us haureu fet els despistats: “Ah, sí? No sé...”. Ara és el moment de reprendre aquell comentari, o introduir-lo com a nou, perquè pensen en la importància de les diferents lectures que es poden realitzar d'un mateix tòpic.

Tot i que treballareu amb alumnat més major o menys, és poc probable que algú desconega aquell conte de fades replegat pels germans Grimm en què una donzella de llarguíssims cabells rossos estava aïllada a una alta torre on sols era possible accedir a partir de trepar per ells com si es tractara d'una corda. No obstant això, refresqueu-los un poc la memòria i formuleu-los aquesta qüestió: tenen el mateix significat al conte popular i a l'obra que heu llegit? En definitiva, es tracta de fer-los caure en el compte que sovint la literatura reincorpora elements alhora que els reformula aportant-ne un nou significat. En aquest cas, la màgia associada als cabells de Rapunzel, es transforma en una de les poques opcions de Sara i Hala per escapar trepant del camp de refugiats, un lloc no tan idíl·lic com el d'una torre on apareix una jove dotada de belles qualitats per al cant que s'enamora.

En aquest punt, els demanareu que rastregen la seua memòria –i si els falla un poquet recorreu al text escrit, cap problema!-, algun altre moment de *Cremallera* en què

es jugue a inserir alguna història dins la història, ja sabeu, el joc metaliterari. Està clar que anireu a parar al moment dels peixos de colors on trobem un altre tòpic: el de l'animal amb poders màgics que auxilia la o el protagonista. Ací hauran d'encetar una xicoteta investigació per buscar-ne més referents literaris (*La mare dels peixos*, d'Enric Valor, *El peix dels desitjos*, dels germans Grimm, etc.). Una volta detectats, analitzeu els canvis semàntics i reflexioneu-hi.

Activitat 4. Posem-nos creatius!!!

Potser ho havíeu pensat ja abans, però no us atrevíeu a manifestar-ho i estàveu esperant que algú us punxara un poc... Per tant, vinga, ahí va: no seria una bona opció que plantejàreu a les xiquetes i els xiquets de posar en escena la història de Sara, Lina i Hala? No us espanteu, no es tracta de fer un supermuntatge espectacular! Com heu pogut anar comprovant arran de totes les activitats anteriors, un dels eixos fonamentals de *Cremallera* és la senzillesa i la simplicitat per tractar un tema que requereix delicadesa i tacte per no banalitzar-lo.

Són moltes les opcions per treballar sempre que tinguem clars alguns conceptes clau com ara l'essència i l'objectiu del text, les particularitats dels personatges, etc. Així doncs, sense necessitat d'un gran pressupost ni d'una allau de recursos, però sí amb moltes ganes, potser siga una bona oportunitat de tirar endavant un projecte col·lectiu. A més a més, qui sap si no hi ha un futur Premi Max de les Arts Escèniques entre el nostre alumnat i sols cal donar-li una empenteta?

Per dur a terme aquesta tasca us proposem que prengueu com a referència les propostes didàctiques facilitades per l'editorial Bromera al text imprès. Allí trobareu una base d'informació i suggeriments sobre diversos aspectes bàsics (vestimenta, utilitatge, escenografia, música i il·luminació, etc.) que us orientaran, juntament amb la posada en escena a què heu assistit a l'Escalante, a l'hora de bastir la vostra pròpia dramatització. En un primer moment, representeu-la a l'aula com una forma d'experimentar i, tal vegada, us animeu a compartir el vostre treball amb una part o amb tota la comunitat educativa segons com d'implicada i motivada estiga la vostra companyia teatral amateur.

En tot cas, resultaria interessant que captàreu tot el procés creatiu mitjançant el treball fotogràfic. D'aquesta manera, comptareu amb material gràfic amb el qual seria bo que muntàreu una xicoteta exposició de forma conjunta, per exemple, al moment de la representació. A més a més, les instantànies també seria viable utilitzar-les per

muntar un minireportatge del procés creatiu aparellat al fet teatral que es podrien compartir als panells informatius de què disposeu al centre com a mostra temporal per reforçar les activitats commemoratives del dia mundial del teatre, el vint-i-set de març.

Activitat 5. Donem un pas més enllà: prediccions de futur

A la darrera acotació de l'obra, Alejo ens diu: [*Aquesta història és inventada i podem fer que acabe bé, però darrere d'aquells plànols hi ha moltes històries de veritat sense acabar de contar.*] Açò us deixa el camí obert per a moltes opcions de treball reals: buscar informació sobre diferents camps de refugiats i les circumstàncies específiques per les quals s'han creat, contactar amb ONGs que hi col·laboren com ara ACNUR, etc.

Des del punt de vista ficcional, us proposem un exercici de creativitat a fi de pressuposar el futur de Sara, Lina i Hala. No hi ha cap gènere de dubtes que el pas per un camp de refugiats deixa empremtes vitals inesborrables. Tanmateix, com condicionaran aquestes les trajectòries personals dels qui les han sofertes? Doncs ací és possible engegar novament les màquines de pensar i plantejar que les xiquetes i els xiquets dissenyen eixos itineraris.

Espereu-vos un poc de tot, com sempre: des de les visions més catastrofistes i negatives a aquells desenllaços de color rosa, sobretot depenent de l'edat de les vostres i els vostres dramaturgs i dramaturgues. És importantíssim que no els talleu les ales en cap moment, però en el vostre paper de guies aporteu suggeriments que òbriguen un poc més el ventall. Així, per exemple, qui no ens diu que qualsevol de les tres xiquetes no pot convertir-se amb el temps en la nova voluntària d'un lloc semblant com ara la xica pèl-roja de qui es parla al text? No seria també possible que es formaren acadèmicament i esdevingueren polítiques rellevants en la lluita dels drets humans tant a nivell nacional com internacional?

En aquest moment entren en joc les vostres i les seues habilitats amb el món de les TICs. Emprant els diferents dispositius a què tingueu accés (telefonía mòbil, càmeres de vídeo, etc.) indicareu a l'alumnat que enregistre peces breus d'un parell de minuts on queden reflectides algunes de les possibles vides futures de les protagonistes de *Cremallera*. Continueu respectant la seua creativitat a l'hora de triar com recrear-les a partir d'il·lustracions, titelles, persones de carn i ossos, o allò que consideren més adequat. Després sempre teniu l'opció de seleccionar algunes propostes i penjar-les al web del centre per donar-ne difusió.

7. REFLEXIONS FINALS, PERÒ SEMPRE AMB PUNTS SUSPENSIVS

En tot moment, el propòsit d'aquesta guia ha sigut el de facilitar-vos idees per aconseguir traure-li el major profit possible a una experiència teatral sense la voluntat d'encasellar-la com un ingredient obligatori més d'un currículum educatiu oficial. Si realment es busca formar i apropar les noves generacions a l'àmbit cultural, cal no descuidar la incorporació d'uns mètodes que, lluny de considerar-los simples receptors i receptors, les i els otorgue el rol d'agents actius i creadors.

Amb aquesta premissa sempre en ment, les activitats que us hem plantejat intenten contribuir a generar eixos rols tenint present una diversificada gamma de recursos. Així doncs, s'han tractat de potenciar la lectura i la reflexió crítiques, l'expressió emocional, la creativitat artística, el vessant solidari i col·laboratiu, etc. com a mecanismes per a la formació integral de les xiquetes i els xiquets.

Òbviament, no tot està dit en aquestes planes ni allò exposat té grau de veritat inqüestionable o absoluta. Si no molt malament aniríem, ja us ho ben assegurem!!! Senzillament hem treballat des de la nostra llibertat -eixe valor que defensàvem a foc des del principi, per apropar-vos a un text i a un espectacle teatral i que ens sigueu conscients del gran potencial que us pot aportar. Així doncs, animeu-vos i que no us ho conten!!! A per totes!!!

Sagunt, setembre de 2020

VICENT ALEIXANDRE LLUCH